

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Ústav etnologie

Náměstí Jana Palacha 2
116 42 Praha 1
Tel.: +420 221 619 622, 625
E-mail: ethno@ff.cuni.cz

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Islám na severním Kavkaze: historie i současnost na příkladu Dagestánu a Kabardino-Balkarské republiky

Jan Hladík

Ústav etnologie FF UK, Praha 2015, 106 s.

Diplomová práce Jana Hladíka, velice dovedně strukturovaný a badatelsky promyšlený text, akcentující spíše diachronní a komparativní polohu etnologické disciplíny zaměřenou na deskripci a interpretaci historické a geografické kauzality kulturních fenoménů, se zabývá na Ústavu etnologie FF UK dlouhodobě (především v rámci projektů dr. Jana Pargače) rozvíjenou odbornou problematikou etnologického zkoumání teritorií Kavkazu, popřípadě souvisejících oblastí (především střední Asie). Autor práce také částečně, především tematicky, navazuje na svůj odborný zájem o tuto historicko-teritoriální polohu etnologické vědy, který vyústil v jeho velice kvalitní bakalářskou práci s názvem *Historické kořeny konfliktu v Náhorním Karabachu* (obhájenou v roce 2012).

Práce se daným tématem zabývá s nebývalou pečlivostí a důkladností, která se projevuje především v kritické revaluaci velkého množství odborné literatury na dané téma ve čtyřech jazycích (ruštině, angličtině, francouzštině a češtině, samotný seznam literatury zabírá celkem 8 tiskových stran), která je dovedně diskutována a konfrontována (například ideologicky částečně podbarvené závěry některých nativních, tedy severokavkazských autorů, ale i některých západních badatelů). Text tak působí jako práce zkušeného badatele, přičemž tento dojem ještě umocňuje vybraná stylistika a absolutní minimum prohrěšků vztahujících se k formální úpravě práce. K dalším pozitivům práce bezesporu patří její hluboce promyšlená a sevřená struktura a logicky položená argumentační linie, která ústí v sumarizující závěr, který je – na rozdíl od velké části „závěrů“ v současnosti odevzdávaných absolventských prací (včetně některých prací disertačních) skutečným závěrem, tedy shrnutím a kritickým zhodnocením v průběhu textu prezentovaných argumentů. Autorova závěrečná argumentace, dovedně konfrontující celou škálu stanovisek různých autorů, se skládá jednak ze subkapitoly *Súfismus vs. „wahhábiismus“ jako domnělá opozice* (ve které dekonstruuje v lokální, ale i západní literatuře přeceňovanou a částečně ideologicky motivovanou dichotomii, inspirací jsou mu především teze A. Knyshe), jednak ze samostatně vypracované sekce *Náboženský radikalismus na severním Kavkaze – pokus o typologii*, která představuje unikátní a originální badatelský přínos autora práce.

K potenciálním negativům práce by mohla patřit absence etnografie, tedy vlastní terénní zkušenosti se zkoumaným teritoriem, obzvláště když je její možnost (možná poněkud nešťastně) naznačena v samotném abstraktu práce (ten ale zřejmě vznikl ještě v době jejího zadávání, takže bych tuto skutečnost nevnímal jako výraznější handicap). Etnografie sice historicky patří k nejvýznamnějším distinktivním znakům etnologických/antropologických věd; pro obecněji, spíše historicky-komparativně laděné práce tohoto typu ji však nepovažuji ani za nutnou, ani za přinášející radikálně inovativní data ke zkoumané problematice. Její absenci proto rozhodně nepokládám za výraznější negativum práce; do určité míry je možná naopak jejím pozitivem. Zkušenost dokládá, že mnoho absolventských prací založených na intenzivním a dlouhodobém terénním výzkumu totiž v terénu dokumentovaná data nedokáže adekvátně analyzovat a interpretovat; právě dovedná a kritická analýza a interpretace velkého množství dat patří k nejsilnějším momentům zajímavého textu Jana Hladíka.

Shrnutí:

Předloženou diplomovou práci považuji za velice kvalitní text kombinující kritické a poučené čtení lokální komplikované etnicko-náboženské problematiky s téměř minuciózní znalostí výzkumného terénu a tématu obecně; získaného především ze sekundární literatury (ovšem ve čtyřech jazycích!), kriticky analyzovaná a interpretovaná data jsou navíc dovedně analyzována a interpretována. V práci navíc absentují prakticky všechny nedostatky soudobých absolventských prací (včetně těch stylistických a formálních). Vzhledem k nesporné kvalitě textu bych navrhoval uvažovat i o potenciální publikaci zkráceného výstupu z něj ve formě vědecké studie, publikované v některém z domácích etnologických či antropologických odborných periodik.

Předložený text proto jednoznačně **doporučuji k obhajobě (hodnocení 1)**.

V Praze dne 3. 9.2015

PhDr. Petr Janeček, Ph.D.